

Josep Baraut, la mirada quotidiana

La història és quelcom curiós. Els que més o menys ens dediquem a la ciència de l'estudi del passat, tendim a buscar grans esdeveniments, grans autors, vides plenes de fets rellevants, i malauradament moltes vegades no ens adonem que allò més extraordinari ho trobem en el fet més quotidià. A vegades no cal anar a cercar grans noms. Només cal que ens centrem amb el que tenim més a prop nostre, en les

nostres avies i avis, en els nostres veïns. Cap vida hauria de passar desapercebuda, i tota vida mereix ser explicada pel simple fet de ser-ho. El fet més banal, l'acció més insignificant és història i com a tal mereix de ser escoltada.

En Josep Baraut Carol va nàixer a Cal Camadai de Casserres el 3 de gener de 1921, sent el sisè de set germans. A l'any del seu naixement la família s'instal·la al

nucli urbà de Casserres, on sempre més farà vida. Amb catorze anys deixa l'escola i comença a treballar al camp amb el seu pare, però esclata la Guerra Civil. Al març de 1939 serà cridat a files en la denominada per la dirigent anarquista Frederica Montseny "Quinta del biberó"; però el mateix dia que es va presentar a la caserna de Manresa va desertar i durant disset dies va viure amagat. Amb l'entrada dels nacionals

molts joves van ser enviats al camp de la Bota, però ell es va poder salvar.

L'any 1940 va entrar a treballar a les "mines de Fígols" –es a dir a les mines del terme municipal de Cercs, però que es coneixen amb el nom de l'estació de tren "Fígols-Las Minas"– durant catorze mesos fins al moment d'anar al servei militar a Lleida. Després de quatre mesos de mili va poder commutar el servei militar pel treball a la

Josep Baraut Carol, dempeus i al costat d'un amic, vestits de soldats quan feia la mili a Lleida (Arxiu Família Baraut).

La càmera de Josep Baraut es una càmera singular: la No. 1 Autographic Kodak Junior, una càmera de manxa autògrafa per pel·lícula 120, fabricada per Eastman Kodak Company a Rochester (Nova York) i al Canadà, entre desembre de 1914 i gener de 1927.

Les càmeres autogràfiques de Kodak van aparèixer per primera vegada en 1914. Eren idèntiques a les càmeres de manxa que Kodak havia estat fent, però la tapa posterior incorporava la funció autògrafa, amb la qual els fotògrafs podien escriure dades al negatiu usant una espècie de llapis metàl·lic. El prefix "No 1" indica una mida de negatiu de 2 ¼ x 3 ¼ polzades (6x9 cm) en pel·lícula de format 120. El nom Júnior indica que era una versió més barata i senzilla, a diferència dels models Special, equipats amb millors objectius i obturadors i amb un acabat de millor qualitat.

Una colla de miners a punt d'agafar el tren a l'estació de Gironella per anar a treballar a les mines de Fígols entre 1940 i 1944. La fotografia, a gran format, es reproduïx al Museu de les Mines de Cercs. (FOTO J. BARAUT, ARXIU MMCCERCS)

mina, que l'ocupà durant quatre anys més.

En Josep recorda aquets anys com els més feliços de la seva joventut, perquè treballar a les explotacions mineres l'hi permetia tenir més diners que els seus companys de pagès i anar millor vestit. L'any 1947 és va casar amb Lourdes Cinca Fornell (1924–2011) nascuda en una masoveria de Sagàs. Van tenir tres fills, la Montserrat, el Josep i l'Elies. Quan va deixar la mina, va tornar a treballar al camp amb el seu pare y també va participar a la construcció de la xarxa d'aigua potable de Casserres com a dinamiter aprofitant els coneixements que havia adquirit a les mines. Finalment a la meitat dels anys 60 del segle XX se'n va a treballar al tèxtil fins al 1983, que es podrà jubilar. Actualment, amb noranta dos anys, en Josep segueix vivint a Casserres.

En Josep Baraut va ser sense ser-ho, va esdevenir sense voler-ho ser. Amb això vull dir que en Josep sense voler-ho esdevé un testimoni privilegiat de la societat i dels oficis dels anys quaranta i cinquanta al Berguedà i en especial del treball a l'interior de les galeries de les mines de Fígols. Feia fotografies de tot perquè disposava d'un aparell per fer-les, cosa poc habitual per l'època, però sobretot perquè com ell mateix reconeix l'hi cridava profundament l'atenció el funcionament de la fotografia i la seva màgia. Els temes habituals com a fotògraf eren els aplecs, les processons, els casaments d'amics i familiars. Aprofitava qualsevol ocasió per experimentar.

Va aprendre les tècniques bàsiques de la fotografia amb el fotò-

graf Josep Llobet de Gironella que en un primer moment serà qui l'hi facilitarà les còpies i el revelat, però més tard ell mateix es fabrica una ampliadora de fusta i tant el revelat com les còpies se les farà ell mateix, adquirint el material i el paper tant a cal Llobet de Gironella com a Cal Sistach de Berga.

Les fotografies que il·lustren aquest article només són una petita mostra de les moltes que va realitzar a l'interior de les mines. Són considerades com les

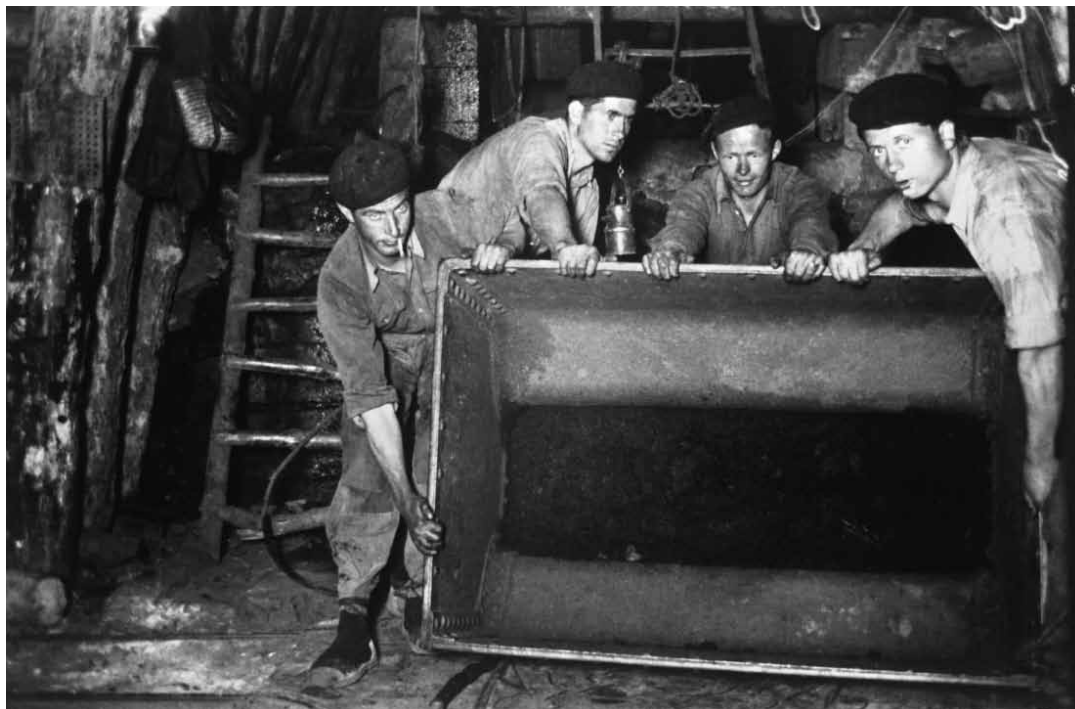
primeres fotografies fetes al berguedà amb aquestes condicions de llum: utilitzava el que deien el llampec per il·luminar l'escena i realitzar la fotografia. En un primer moment aquest se'l fabrica ell mateix, i posteriorment ja els encarrega a cal Sistach a Berga.

Tots aquests aspectes són molt lloables ja que estem parlant d'un jove que no es dedica professionalment a la fotografia i que aquesta inquietud per aprendre i millorar les condicions de la imat-

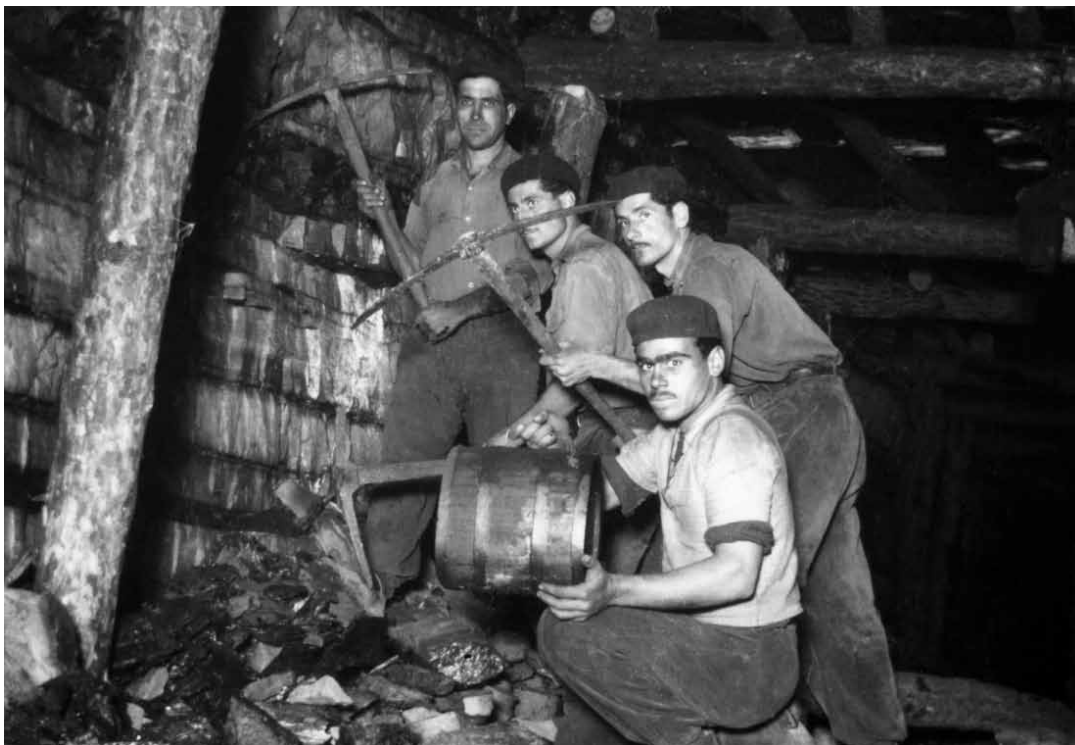
Fotografia del front d'explotació mostrant el motor elèctric d'un martell perforador. Els cinc miners, amb la boina, vesteixen pantalons de pana, calcen espadnyes de vetes i alguns porten faixa. Del puntals de fusta que sostenen el front pegen els llums de carbur. La fotografia, a gran format, es reproduïx al Museu de les Mines de Cercs.

(FOTO J. BARAUT, ARXIU MMCCERCS)

Els miners mostren la vagoneta volcadora amb la qual es transportava el carbó. Un dels miners porta una cigarreta entre els llavis; encara no havien arribat el temps en que es va prohibir fumar a l'interior de la mina. La fotografia, a gran format, es reproduïx al Museu de les Mines de Cercs. (FOTO J. BARAUT, ARXIU MMCERCS)

El mateix grup de miners, una vegada més mirant a la càmera, mostren una de les eines bàsiques dels picadors, la puntona. També un barril que contenia l'aigua per fer passar la set. La fotografia, a gran format, es reproduïx al Museu de les Mines de Cercs. (FOTO J. BARAUT, ARXIU MMCERCS)

ge i de la il·luminació la de combinar amb una feina llarga de jornal i dura d'esforç a la mina. Deixant de banda tots els aspectes tècnics que no són pocs, les fotografies del Josep Baraut esdevenen un testimoni únic i impagable de les condicions de treball i dels oficis a dins de la mina. Ell mateix explica que el seu únic objectiu era fotografiar els companys i amics de treball, però el que a nosaltres ens arriba és d'un valor incalculable i és que em de tenir present que d'imatges dels anys quaranta de les mines de Fígols en trobem, però del seu interior pràcticament no i sobretot no en trobem que no estiguin vinculades amb l'empresa que les explotava. Algunes de les seves fotografies ocupen un lloc d'honor al Museu de les Mines de Cercs.

Iván Sanchez Rodríguez
Historiador

El Josep va morir el dijous 13 de juny,
quan aquesta revista estava apunt de sortir al carrer.
Tenia 92 anys i estava il·lusionat per veure publicat aquest article.

La revista L'EROL, l'autor de l'article
i molt especialment tot l'equip del Museu de les Mines de Cercs
li agraeixen la seva disponibilitat i generositat.
Les seves fotografies son testimonis visuals
d'una època de la mineria berguedana,
i llueixen destacades en les sales del museu.